

Список використаної літератури:

1. Маркін В. Секс за Кримінальним кодексом: нова редакція. *Юридична газета*. 20 лютого 2018. URL: <http://yur-gazeta.com/publications/practice/kriminalne-pravo-ta-proces/seks-za-kriminalnim-kodeksom-nova-redakciya.html>.
2. Васильєв А. А. Насильство в сім'ї: від фонового явища до злочину. *Фонови для злочинності явища: запобігання та протидія*: зб. тез доп. Всеукр. наук.практ. конф. (27 квіт. 2018 р., м. Харків) / МВС України, Харків. нац. унт внутр. справ; Кримінол. асоц. України, Харків: ХНУВС, 2018. С. 26–28.
3. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.08 / Київський національний ун-т внутрішніх справ. Київ, 2007. 36 с.
4. Гулай В. Десовєтизація. Новітня політична лексика (неологізми, оказіоналізми та інші новотвори) / І.Я. Вдовичин, О.М. Сорба, Л.Я. Угрин та ін.; за заг. ред. Н.М. Хоми. Львів : Новий світ – 2000, 2015. 492 с.
5. Теория государства и права: курс лекций / под ред. Н. И. Матузова и А. В. Малько. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Юрист, 2000. 776 с.

Ключові слова: реформування кримінального законодавства, ідеологія, євроінтеграція, наслідки євроінтеграції, наука кримінального права.

Ключевые слова: реформирование уголовного законодательства, идеология, евроинтеграция, последствия евроинтеграции, наука уголовного права.

Key words: criminal law reform, ideology, European integration, the consequences of European integration, the science of criminal law.

КОТКОВСЬКИЙ ВОЛОДИМИР СТАНІСЛАВОВИЧ

Криворізький факультет
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціально-політичних та економічних дисциплін,
кандидат економічних наук, доцент

ШУСТРОВА КСЕНІЯ ВОЛОДИМИРІВНА

Криворізький факультет
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри соціально-політичних та економічних дисциплін,
кандидат юридичних наук

ШАХРАЙСТВО З ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ: СУТІСНИЙ ТА ПРОБЛЕМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

В сучасних умовах господарювання, з огляду на зміни у фінансово-кредитній сфері, зумовлені кризовими явищами, правоохоронні органи мають протидіяти шахрайству, що має тенденції до зростання. Більшість фінансових компаній коли-небудь стикалися з фактами шахрайс-

тва, при цьому фіксували ті чи інші випадки шахрайства протягом останніх років. Дослідженнями доведено, що певні компанії ніколи не стикалися з випадками шахрайства. Актуальність теми даного дослідження полягає у наявності проблем, які виникають у правоохоронній та судовій практиці при правовій оцінці шахрайства з фінансовими ресурсами.

Проблеми кваліфікації та розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами досліджують такі учені-криміналісти, як О. О. Дудоров [1], О. В. Курман [2], В. Р. Мойсик [3], С. С. Чернявський [4] та багато інших. Водночас у підручниках і навчальних посібниках з криміналістики, наукових фахових виданнях, питання розслідування цих злочинів розглядають без урахування змін у способах і технологіях злочинної діяльності.

Метою дослідження є спроба авторів зосередити увагу науковців і практиків на визначенні конкретних заходів щодо протидії шахрайству з фінансовими ресурсами, які допоможуть у боротьбі із цим злочином.

Шахрайство з фінансовими ресурсами законодавством України віднесено до злочинів у сфері господарської діяльності та закріплено ст. 222 Кримінального кодексу України. Характерно, що в галузевому розрізі суттєво частіше, ніж в цілому по ринку, зіткнення з випадками шахрайства відзначали представники сфер: промислового виробництва, торгівлі, харчової промисловості та сільського господарства. У певному сенсі дана ситуація відповідає загальносвітовим тенденціям – за даними глобального дослідження шахрайства в організаціях ACFE [5], промислове виробництво входить в топ-5 галузей, найбільш шкідливих до шахрайських схем.

Найбільші побоювання в плані потенційного виникнення мають ті ж види шахрайства, які і зараз лідирують за частоті поширення: необґрунтовані/недоцільні витрати, розкрадання активів, саботаж і недбалість, корупція і хабарництво [6].

На відміну від глобальної ситуації, де відсутність внутрішнього контролю розцінюється як основний фактор вразливості компанії перед шахрайством, в Україні ключовим фактором виникнення шахрайства в компаніях вважається несумлінність співробітників. Відсутність/недосконалість внутрішнього контролю також присутній серед найважливіших чинників виникнення шахрайства, але оцінюється як істотні меншою мірою. Сама можливість шахрайства здатна стимулювати його здійснення. Крім того, незадоволеність співробітників власним матеріальним становищем може бути стимулом до здійснення шахрайських дій.

Якщо розглядати факти шахрайства у підрозділах компаній, то частіше вони відбуваються у відділах продажів. Іншими підрозділами, в яких випадки шахрайства фіксуються частіше, ніж в інших, виступають: відділ закупівель та виробничий відділ. На відміну від українських реалій, в світі основним підрозділом, в якому найчастіше фіксуються факти шахрайства, є фінансовий відділ.

Частіше від інших, випадки шахрайства були виявлені в результаті внутрішнього аудиту і за допомогою неофіційних внутрішніх джерел. Практично третина випадків шахрайства була виявлена випадково. Неофіційні джерела в світі лідирують як форма виявлення випадків шахрайства в організаціях. Однак, на відміну від України, в світі найбільш поширеною формою отримання інформації з неофіційних джерел є «гаряча лінія», яку явно недооцінюють компанії в нашій країні. На підставі даних глобального дослідження ACFE, наявність «гарячої лінії» практично в два рази підвищує ефективність виявлення шахрайських схем через неофіційні джерела інформації [5].

На сьогоднішній день звернення до зовнішніх консультантів для проведення розслідувань щодо фактів/ймовірності шахрайства в компаніях залишається недостатньо популярною мірою. Основною причиною звернення до зовнішнього консультанту з'явилася впевненість у більшій об'єктивності зовнішнього розслідування.

Таким чином, усі випадки шахрайства з фінансовими ресурсами громадськість сприймає як ознаку ненадійності фінансової системи, показник неефективності заходів її кримінально-правової охорони. Для подолання негативних тенденцій надзвичайно важливо не лише вдосконалити відповідні норми Кримінального кодексу України, зокрема щодо відповідальності за злочини у сфері господарської діяльності, а й підвищити ефективність засобів і прийомів застосування цих норм у розслідуванні конкретних злочинів. Це можливо шляхом розроблення та впровадження у практику методик, адекватних потребам сьогодення.

Список використаної літератури:

1. Дудоров О. Шахрайство з фінансовими ресурсами: врахування банківської специфіки при кваліфікації злочину / О. Дудоров, О. Богушко // Підприємництво, господарство і право. – 1999. – № 6. – С. 38-43.
2. Курман О. В. Методика розслідування шахрайства з фінансовими ресурсами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза» / О. В. Курман. – Х., 2002. – 20 с.
3. Мойсик В. Р. Кримінальна відповідальність за шахрайство з фінансовими ресурсами в Україні : [навч. посіб.] / Мойсик В. М. – К., 2010. – 243 с.
4. Чернявський С. С. Фінансове шахрайство: методологічні засади розслідування : [моногр.] / Чернявський С. С. – К., 2010. – 623 с.
5. Association of Certified Fraud Examiners. URL: <https://www.acfe.com>.
6. Мошенничество в украинских компаниях. Текущая ситуация. Механизмы противодействия. URL: <https://kreston-gcg.com/wp-content/uploads.pdf>.

Ключові слова: шахрайство; розкрадання активів, саботаж, корупція, хабарництво; розслідування злочинів.

Ключевые слова: мошенничество; хищения активов, саботаж, коррупция, взяточничество; расследование преступлений.

Key words: fraud; theft of assets; sabotage; corruption; bribery; crime investigation.